

Ann-Sofie

Johansson vill att allt ska kännas så vanligt som möjligt på den förskola hon driver hos kvinnojouren Alla kvinnors hus. Det är en utmaning när barngruppen ändras från dag till dag och många barn är traumatiserade.

Text Katarina Bjärvall Bild Ylva Sundgren

Alla barn på förskolan har upplevt våld och hot i någon form. Ann-Sofie Johansson fokuserar på de akuta behoven av trygghet, tillit och lek.

Klockan är tre och förskolan i Alla kvinnors hus i Stockholm är tom. Barnen har just gått – inte hem, men till de skyddade boenden där de lever med sina mammor. Ann-Sofie Johansson, ansvarig för förskolan, tar emot i det ombonade lekrummet. En rund mjuk samlingsmatta, tygdockor, utklädningskläder – en vanlig förskola. Frostad plast är tejpad över nederdelen av fönstren för att hindra insyn, men även det är normalt på nedre botten i en stad som Stockholm. Det normala är ett mål i sig.

– Barnen ska känna igen sig – ”den här sången sjöng vi på min förskola”. Det ska kännas så vanligt som möjligt, förklarar Ann-Sofie Johansson.

Hon sitter på en liten låg barnstol, hopvikt men till synes bekvämt, så som en vuxen kan bara efter att ha jobbat många år inom förskolan.

I 21 år hade Ann-Sofie Johansson arbetat som förskollärare inom kommunala och fristående verksamheter, med ständigt större barngrupper, när hon såg annonsen där Alla kvinnors hus sökte en förskollärare som kunde starta en helt ny förskola.

– På mina andra arbetsplatser har jag ibland undrat: ”Är det bara jag som ser vad det här barnet behöver?” Här får jag jobba med det, men på ett helt nytt sätt.

I den förhållandevis lilla gruppen här får Ann-Sofie Johansson fokusera på barnens akuta behov

av trygghet, tillit och lek. Alla barn hon möter har upplevt våld, antingen psykiskt eller fysiskt, och hot och kränkningar – de har själva blivit utsatta eller sett sina mammor bli det. De har också slitits upp från sin vardag och tvingats lämna sin vanliga förskola, ofta för att de lever med en hotbild.

Ann-Sofie Johansson har ingen särskild utbildning för att jobba med barn som har den bakgrunden, men det är heller inte nödvändigt.

– Vi som arbetar här försöker särskilja barnens olika behov och möta dem på olika sätt. Det är klart att det händer att barn berättar för mig, som man gör när man känner sig trygg med någon. Men jag behöver inte veta allt om dem, säger hon.

Jourens socionom ger barnen samtalsstöd. Ann-Sofie Johanssons jobb är att, tillsammans med en medarbetare, ge barnen stabila rutiner och en fristad från det de har bakom sig.

Ann-Sofie Johansson har en utbildning från Lärarhögskolan i Stockholm inriktad på språkutveckling. Den behövs. En del barn är förhållandevis nya i Sverige och kan bara några ord svenska, andra har svenska som andraspråk. Ytterligare andra kan ha hållits isolerade från omvärlden under en längre tid och är ovana att kommunicera. Våld och hot kan också hämma språkutvecklingen.

– Har de inte språket vet de inte hur de ska möta varandra, säger Ann-Sofie Johansson.

Till sin hjälp har hon den pedagogiska modellen Tras (Tidig registrering av språkutveckling) som hon använder för att följa och utveckla barnens

”*När de slutar kramas man och säger lycka till, precis som på en vanlig förskola.*

Många av barnen stannar bara någon månad på förskolan. Ann-Sofie Johansson är noga med sin roll – att varken knyta för hårda band eller att bli avvaktande.

språk. En bas finns i ramsor, sånger och sagor, en annan i konkreta föremål från barnens vardag. Just denna vecka jobbar de med vantar.

Förskolläraryrket är mer än de flesta andra jobb präglad av starka känslor. En förskollärare lever alltid nära barn i deras utveckling och känslostormar, i gråt och skratt. På Alla kvinnors hus blir detta ännu starkare.

En flicka ville bara ligga på golvet och sova de första veckorna, men i går när hon lekte på gården med de andra skrattade hon så hon gurglade.

En pojke var så arg så det blixtrade om honom när han kom hit för ett halvår sedan. Han kunde inte leka utan bara slåss. I måndags, när det började en ny flicka i hans ålder, lyste han upp när hon kom in i rummet, berättar Ann-Sofie Johansson.

– Hon hade klänning på sig, och han gick direkt till utklädningskläderna för att sätta på sig en klänning han också. Nu vet han hur man gör för att få en kompis, tänkte jag.

Barn lär sig socialt samspel på alla förskolor. Känns det annorlunda här?

– Det gör faktiskt det, för de här barnen sänder inte ut lika många leksignaler. När det händer känner jag att jag har ett otroligt häftigt jobb.

Den ideella föreningen Alla kvinnors hus, som har sin verksamhet i Stockholm, är den enda kvinnojouren i Sverige med en egen förskoleverksamhet. Här finns plats för femton kvinnor i skyddat boende. En del stannar bara några dagar, andra ett år. Hur många förskolebarn man har varierar kraftigt.

– Jag måste vara ett gummiband.

I somras hade förskolan en period fjorton barn, inklusive flera skolbarn som egentligen borde ha varit på fritids, men nu är det lugnare.

I fredags fanns det fyra barn i gruppen. På måndagen började två syskon som kommit till jouren under helgen. På tisdagen slutade en flicka – hon som skrattade så i går eftermiddag flyttade iväg med sin mamma. Så denna onsdag består gruppen av fem barn – tre ettåringar och två treåringar.

Ingen vet hur det ser ut i morgon.

– Det kan stå fem nya barn här – en fembarnsfamilj som har sökt skydd. Ibland känns det tungt om de bara stannar några dagar. Men barn ger så mycket energi tillbaka. Och så har jag en dialog med dem som har ansvar för intagningarna – vi kan faktiskt neka om det inte passar.

Förskolan i Alla kvinnors hus öppnade våren ➤➤➤

Ann-Sofie Johansson

Gör: Driver förskolan hos kvinnojouren Alla kvinnors hus i Stockholm.

Ålder: 42 år.

Bakgrund: Förskollärare i 21 år.

Familj: Två barn.

Intressen: Promenader, keramik och sång.

Senast lästa bok:

Little Bee av Chris Cleave.

Tycker om med jobbet: Att ingen dag är den andra lik, att arbeta med barnen, de ger så

mycket positiv energi!

Skulle helst slippa: Våld.

Alternativ karriär: Har funderat många gånger men kan inte komma på något bättre än att få arbeta med barn.

2013. Hittills har inget av barnen här haft en mamma som gått till jobbet på dagarna. I stället är många av mammorna sjukskrivna och behöver sin barnfria tid för vård, polisförhör, rättegångar, stödsamtal och annat som följer i ett utsatt läge.

Under detta första år har Ann-Sofie Johansson inte varit med om någon hotfull situation. Men både barn och mammor lever under hot och med en oro som även hon kan känna av. Senast i dag när hon var på utflykt med mammor och barn var det en mamma som stelnade till: "Å, en sådan bil!". Mamman trodde att det var förövaren, men det var en annan man i en annan bil.

Den där normaliteten och kontinuiteten som är målet, den kan svaja ibland. Inte bara på grund av oron bland barn och mammor och omsättningen i gruppen utan också av mer strukturella orsaker. Finansieringen av förskoleverksamheten är osäker. Barnen har ofta kvar sin plats på sin gamla förskola, eftersom mamman hoppas att de ska komma tillbaka dit.

Därför får förskolan i Alla kvinnors hus inga kommunala pengar utan drivs med finansiering från organisationen Childhood. Men samtal pågår med Stockholms stads utbildningsförvaltning om en modell för framtiden.

- Det här är inte hållbart, vi måste hitta en annan lösning, säger Ann-Sofie Johansson.

Själv är hon projektanställd och tjänstledig från sitt jobb inom Stockholms stad.

Knyter man an närmare till barnen här än på en vanlig förskola, på grund av deras utsatthet? Eller är det tvärtom så att man är försiktig med det, eftersom barnen ofta bara stannar några månader? Det är en balansgång, säger Ann-Sofie Johansson.

- Det är klart att har man haft ett barn i sex år så känner man ju det bättre. Och jag är nog med min roll här, så att jag inte riskerar att något barn känner sig sviket för att vi har kommit varandra för nära. Men det är aldrig så att jag blir avvaktande. När de slutar kramas man och säger lycka till, precis som på en vanlig förskola.

*Katarina Bjärvall är frilansjournalist.
chefochledarskap@lararforbundet.se*

ANNONS

BABYBOOM?

OM BARA ÅTTA VECKOR KAN NI HA FLER FÖRSKOLOR PÅ PLATS! LÄS MER PÅ TEMPORENT.SE

"Nu vill alla jobba här!"

Vi har haft en kraftig ökning av antalet småbarn här och därför blev behovet av en förskola akut. Det blev en snabb etablering under hård tidspress, men Temporent höll tidplanen. Nu har vi en extra förskola för 40 barn och en mycket nöjd skolpersonal. Alla vill jobba här nu!

Mikael Persson, projektledare
tekniska förvaltningen, Östhammars kommun

TEMPORENT.
Lokaler som flyttar till dig